

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин
ім. Б.Д. Гаврилишина
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

на тему:

Субсидії як механізм державної підтримки виробника в умовах ринку
(на прикладі ПП)

Студента 2 курсу групи МЕНМФ -21
Абрамика Степана Павловича

Керівник к.е.н., доцент Новак Ю.Р.

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка:ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль - 2016

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1 Субсидії як економічна категорія	6
Розділ 2 Особливості процесу залучення та використання субсидій	12
Розділ 3 Переваги та недоліки механізму державної підтримки в умовах ринку	18
Висновок	20
Список використаної літератури:	23

Вступ

На сьогоднішній день у ринковій економіці підприємництво зображають, як особливий вид економічної діяльності, що повсякчас супроводжується науково-технічною, організаційною та комерційно-економічною творчістю, новими підходами до вирішення господарських труднощів.

Чинне законодавство виокремило підприємницьку діяльність, як самостійну, систематичну, на власний ризик діяльність з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг із метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, який встановлений законом.

Особливими статтями успішного розвитку підприємницької діяльності на теренах України має бути утворення ефективного механізму державного регулювання підприємництва. За потребами державного регулювання підприємницької діяльності в умовах трансформації суспільства призводить до:

- особливості побудови розвиненої ринкової економіки підприємницького типу;
- максимальне залучення вітчизняного підприємництва для розвитку національної економіки та інших сфер суспільного життя країни;
- постійним порушенням рівноваги між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- вдосконалення нових та створення інноваційних відтворювальних процесів;
- неспроможністю підприємств мати перевагу над дисфункціям ринку.

Державне регулювання забезпечує підприємству реалізацію конкурентної політики на внутрішньому та на зовнішньому ринках, що окреслює загальні принципи, форми і напрями адміністративно-правового та економічного впливу, які розробляє уряд у сфері малого і середнього бізнесу. Воно включає наступні особливості:

- 1) формування правової бази з урахуванням відповідних функцій підприємницького сектору та окреслення нових важелів адміністративного регулювання діяльності підприємницьких структур з захопленням особливої специфіки їх розвитку в окремих галузях і сферах національної економіки;
- 2) регулювання інституційних змін в економіці, які є факторами формування комфортного підприємницького середовища;
- 3) розробка нових систем підтримки та стимулювання підприємницької діяльності на всій території країни;
- 4) залучення суб'єктів, які здійснюють підприємницьку діяльність до впровадження нових науково-технічних та соціально-економічних програм, здійснення поставок продукції (робіт, послуг) для задоволення державних та регіональних потреб.

Правову базу підприємницького розвитку на теренах України утворюють відповідні нормативно-правові та інші законодавчі акти, відповідні норми кредитно-фінансового, адміністративного, трудового, цивільного та інших галузей чинного законодавства, основні із яких є закони України "Про підприємництво", "Про власність", "Про господарські товариства", Господарський та Цивільний кодекси.

Мета даної теми полягає у тому, аби створити відповідні умови щодо росту малого, середнього бізнесів, розробка нових методів субсидювання підприємців, як фізичних, так і юридичних осіб, удосконалити механізми передачі матеріальної допомоги від держави до відповідних установ.

Суб'єкти державного регулювання підприємницької діяльності в Україні виступають Міністерство економіки (як координуючий макроекономічний орган стратегічного характеру дії); ДК з питань регуляторної політики та підприємництва (як розробник оперативних питань); Ліцензійна палата, галузеві міністерства і відомства (здійснюють ліцензування видів діяльності); а також ДК стандартизації, ДПА, Міністерство фінансів, метрології та сертифікації, Антимонопольний комітет, ФДМ та їх територіальні представництва, місцеві

органи виконавчої влади (держадміністрації, виконавчі органи рад, органи місцевого самоврядування), кожен в межах своєї компетенції і повноважень, наданих їм законом.

Розділ 1

Субсидії як економічна категорія

Субсидії є широко поширеним та звичайним явищем реалізації економічної політики урядів, який використовується для досягнення різноманітних цілей і розв'язання широкого спектру проблем, обумовлених особливостями соціально-економічного розвитку країн. Це використовується для вирівнювання економічних, виробничих та соціальних умов окремих регіонів країни; підтримки зайнятості, надання можливостей для підготовки та перепідготовки кадрів і прогресивних змін у структурі ринку робочої сили; впровадження різноманітних комплексних соціальних та економічних заходів, які спрямовані на прискорення розвитку країни, що розвиваються; сприяння реструктуризації відповідних секторів державної економіки з метою досягнення поставлених завдання соціальної політики; підтримки науково-дослідних програм; становлення нових експортних виробництв та галузей, сприяння залученню інвестицій, розвитку інфраструктури тощо.

Для конкретних або ж відповідних країн, якщо розглядати їх поодинокі від світового ринку, субсидіювання не спричинює важких негативних наслідків, якщо, звичайно для сучасної економіки, то непотрібно брати до уваги відповідне зниження ринкової орієнтованості і конкурентоспроможності національних виробників. Проте вони вибудовують нове економічне обґрунтування, оскільки зважають на можливість та необхідність здолаття неефективності ринкових механізмів.

Але в умовах інтернаціоналізації господарських відносин, особливо на етапі глобалізації світової економіки, субсидування промислового виробництва деформує умови конкуренції на товарних ринках, надаючи фактично незаконні конкурентні переваги тим підприємствам, чиї виробництво та експорт субсидувались. Таким чином, складалась ситуація, коли стало необхідним систематизувати субсидії за їх впливом на збереження нормальних ринкових умов і добросовісної конкуренції і заборонити (суттєво обмежити) застосування

спостерігаючи міжнародну торгівлю субсидій. Тому ще в документах ГАТТ 1947 р. була передбачена спеціальна стаття, згідно якої заборонялось застосування експортних субсидій розвиненим країнам. Згодом, на Токійському раунді багатосторонніх торговельних переговорів були прийняті правила, які обмежували можливість частого застосування даних національних заходів. А в ході Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів правила ГАТТ щодо субсидій, визначені Статтею XVI, були уточнені і розвинені в Угоді про субсидії і компенсаційні заходи (Угода СКЗ) та в Угоді про сільське господарство. Тому на сьогодні застосування субсидій на промислові товари регулюється СКЗ, а на сільськогосподарську продукцію – Угодою про сільське господарство.

Угодою СКЗ визначається право урядів використовувати субсидії для досягнення різноманітних цілей внутрішньої політики, однак обмежується їх право надавати субсидії, що мають значний деформуєчий вплив на внутрішню та міжнародну торгівлю. Правила, викладені в Угоді є комплексними і стосуються як правил субсидування, так і процедури застосування компенсаційних мит. Розглянемо основні положення цієї Угоди більш детально.

В Статті 1 Угоди дається загальне визначення субсидії і конкретизуються заходи фінансового сприяння. Згідно цієї статті субсидією є: фінансове сприяння, що надається на території Члена СОТ урядом або будь-яким державним органом, тобто коли:

- ✓ уряд практикує пряме переведення грошових коштів (наприклад, дотацій, позик або вливань капіталу), потенційну пряму передачу грошових коштів або зобов'язань (наприклад, гарантій за позиками);
- ✓ уряд відмовляється від доходів, що йому належать, або не стягує їх (наприклад, такі фіскальні стимулюючі заходи, як податкові кредити);
- ✓ уряд надає товари та послуги, крім загальної інфраструктури, або закуповує товари чи послуги;

- ✓ уряд здійснює платежі до механізму фінансування, або доручає, або наказує приватній установі виконувати одну чи більше функцій, означених вище, які б за звичайних умов виконувались урядом, причому практика їх застосування такою установою фактично не відрізняється від практики, яку здебільшого вів би уряд; або
- ✓ підтримка доходів чи цін у будь-якій формі (у розумінні Статті XVI ГАТТ 1994); а також
- ✓ надається таким чином вигода. [УСК. С.245]

Таким чином, можна назвати три основні ознаки, одночасне поєднання яких визначає наявність субсидії:

- ✓ це фіксоване сприяння (або внесок);
- ✓ надається урядом або будь-яким державним органом на території члена СОТ;
- ✓ має становити вигоду.

Заходи фінансового сприяння можуть вживатися субсидією лише коли вони застосовуються урядом чи будь-яким державним органом (установою) на території Члена СОТ. Таким чином, положення Угоди стосується не тільки центрального уряду, а також заходів з боку федеральних (місцевих) органів влади і таких державних установ як підприємства державної форми власності.

Концепція вигоди є суттєво важливою для розуміння того, чи є заходи фінансового сприяння уряду дійсно субсидією. У випадку прямих дотацій, позик або вливань капіталу наявність і розмір вигоди оцінити дуже просто. Але є випадки, коли визначення субсидії і вигоди викликає неабиякі складнощі. Нажаль Угода СКЗ надає лише деякі вказівки щодо визначення вигоди. Стаття 14 "Розрахунок обсягу субсидії як розміру вигоди для її отримувача" встановлює, що слід вважати, що була надана вигода, якщо:

- ✓ придбання урядом акціонерного капіталу було визнане несумісним зі звичайною інвестиційною практикою (включаючи придбання ризикового капіталу) приватних інвесторів на території цього Члена СОТ;

- ✓ позика надається урядом за більш вигідних умов. При цьому вигодою вважається різниця між сумою, що виплачує фірма-отримувач позики за урядовою позикою, і сумою, яку б така фірма виплачувала за порівняною комерційною позикою за звичайних ринкових умов;
- ✓ надається гарантія позики з боку уряді і при цьому є різниця між сумою, що виплачує фірма-отримувач гарантії за гарантованою урядом позикою, і сумою, яку б така фірма виплачувала за порівнюваною комерційною позикою за умови відсутності урядової гарантії. У цьому випадку вигодою вважається різниця між цими двома сумами з поправкою на різницю у комісійних платежах;
- ✓ надання товарів чи послуг урядом здійснюється за винагороду меншу, ніж адекватна, або закупівля товарів урядом здійснюється за винагороду більшу, ніж адекватна. Адекватність винагороди визначається відносно домінуючої кон'юнктури ринку на такий товар чи послугу у країні надання чи придбання (у тому числі ціни, якості, наявності, ліквідності, транспортування та інших умов продажу чи купівлі). [СКЗ, с.264-265]

Слід зазначити, що тільки адресні субсидії можуть бути заборонені, дають підстави для вжиття заходів. В загальному визначенні субсидія є адресою, якщо вона надається певним підприємствам або галузі промисловості або групі підприємств або галузям промисловості.

Статтею 3 "Заборона" визначені дві категорії заборонених, або "червоних" субсидій:

- ✓ експортні субсидії, тобто обумовлені показниками експорту;
- ✓ субсидії, обумовлені переважним використанням вітчизняних товарів на перевагу від імпортних. [СКЗ, с. 247]

Перелік заборонених експортних субсидій згідно Додатку I до Угоди СКЗ включає наступне:

- ✓ прями субсидії, які залежать від результатів експорту;
- ✓ схеми утримання валюти, включаючи виплату премій за експорт;

- ✓ пільгові внутрішні розцінки на транспортування і фрахт при експортних відвантаженнях;
- ✓ надання урядом, прямо чи непрямо, товарів або послуг для використання у виробництві експортних товарів на умовах, більш вигідних, ніж при наданні аналогічних або безпосередньо конкуруючих товарів або послуг для виробництва товарів для внутрішнього споживання, якщо (у випадку товарів) такі умови є більш вигідними, ніж комерційні умови, доступні експортерам на світовому ринку;
- ✓ виключення (звільнення, зменшення або відстрочка) з прямого оподаткування (наприклад. Податки на заробітну платню, на прибуток пов'язаний з експортом, процентні виплати, роялті, податки на нерухоме майно) або з соціальних виплат;
- ✓ спеціальні відрахування, прямо пов'язані з експортом або його показниками, які перевищують відрахування, що надаються відносно виробництва для внутрішнього споживання і які застосовуються при розрахунку бази для нарахування прямих податків;
- ✓ виключення або зменшення непрямих податків (наприклад, ПДВ, акцизи, податки з продажу, податки на оборот, франчайзинг, гербові збори тощо) з продукції, що продається на експорт, якщо воно перевищує таке звільнення або зменшення щодо такої же продукції, що продається на внутрішньому ринку;
- ✓ виключення або зменшення чи відстрочка сплати кумулятивних непрямих податків попередньої стадії, тобто оподаткування товарів і послуг, що використовуються прямо чи непрямо у виробництві експортних товарів, на різних послідовних стадіях виробництва. При цьому воно перевищує подібне звільнення, зменшення або відстрочку сплати аналогічних кумулятивних податків попередньої стадії на товари або послуги, що використовуються у виробництві аналогічних товарів для внутрішнього споживання;

- ✓ зменшення або повернення зборів, пов'язаних з імпортом (наприклад, тарифів чи інших зборів), якщо воно перевищує таке зменшення або повернення імпортних зборів, які стягуються з імпортованих матеріалів, що використовуються у виробництві експортних товарів;
- ✓ програми експортних гарантій або страхування за привілейованими ставками, які недостатні для того, щоб покрити довгострокові видатки за цими програмами;
- ✓ експортні кредити за нижчими ставками, ніж ті, за якими уряду фактично доводиться платити за використання таких коштів, якщо надання кредитів використовується для забезпечення суттєвої переваги щодо умов експортного кредитування;
- ✓ будь-які інші витрати за рахунок держави, які прямо чи непрямо призводять до зростання експорту будь-якого товару з її території чи до зменшення імпорту будь-якого товару на її територію.

Розділ 2

Особливості процесу залучення та використання субсидій

Під субсидіювання підприємства розуміється комплекс заходів, що забезпечують вигідне вкладення власних, позикових і інших засобів в субсидії з метою забезпечення фінансової стійкості роботи підприємства в найближчій і подальшій перспективі. Субсидійна політика підприємства виходить зі стратегічних цілей його бізнес-плану.

При розробці субсидійної політики підприємства необхідно дотримуватися наступних принципів:

- ✓ Націленість субсидійної політики на досягнення стратегічних планів підприємства та його фінансову стійкість;
- ✓ Облік інфляції і фактора ризику;
- ✓ Економічне обґрунтування субсидій;
- ✓ Формування оптимальної структури субсидій;
- ✓ Ранжування проектів і субсидіювання за їх важливості і послідовності виходячи з наявних ресурсів і з урахуванням залучення зовнішніх джерел;
- ✓ Вдосконалення законодавчого забезпечення субсидійної діяльності;
- ✓ Здійснення концентрації субсидійної політики на стратегічних напрямках субсидійних програм;
- ✓ Здійснення постійного моніторингу позитивних і негативних моментів розвитку.

Субсидійна діяльність являє собою вкладення інвестицій (інвестування) і сукупність практичних дій по реалізації . Тут важливо все: вибір напрямків інвестиційної діяльності; субсидійна стратегія; раціональне використання субсидійних ресурсів; інвестиційний клімат і т. д.

Субсидійна політика представляє собою форму реалізації інвестиційної стратегії підприємства в розрізі найбільш важливих напрямків субсидійної діяльності на окремих етапах її здійснення. На відміну від субсидійної стратегії субсидійна політика формується лише по конкретним напрямкам діяльності, які

вимагають забезпечення найбільш ефективного управління для досягнення головної стратегічної мети.

В сучасних економічних умовах субсидійна політика повинна враховувати такі принципи, як наявність довгострокової стратегії підприємства; забезпечення розробки гнучких механізмів реагування на зміни зовнішнього середовища; наявність результатів аналізу діючих ринків в напрямку оцінки потреб на ринку (попиту) і рівня конкурентоспроможності товару, представленого на ринку та інші.

Процес формування інвестиційної політики підприємства проходить кілька етапів, Основними з яких є:

1. Визначення періоду формування субсидійної політики
2. Формування стратегічних цілей субсидійної політики
3. Розробка найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей субсидійної діяльності.
4. Розробка стратегічних напрямків субсидійної діяльності.
5. Розробка стратегії формування субсидійних ресурсів.
6. Конкретизація субсидійної політики за періодами її реалізації.
7. Оцінка розробленої субсидійної політики.

Розробка субсидійної політики передбачає: визначення довгострокових цілей підприємства, вибір найбільш перспективних і вигідних вкладень капіталу, розробку пріоритетів у розвитку підприємства, оцінку альтернативних інвестиційних проектів, розробку технологічних, маркетингових, фінансових прогнозів, оцінку наслідків реалізації інвестиційних проектів, розрізняють такі напрямку формування інвестиційної політики:

- a) субсидіювання з метою отримання доходів у вигляді відсотків, дивідендів - політика доходів;
- b) формування субсидійованих вкладень в інвестиційний портфель з метою диверсифікації фінансових ризиків;

- с) субсидіювання з метою отримання доходів за рахунок різниці між ціною придбання ресурсів (активів) і більш високою ціною реалізації - політика зростання;
- d) субсидіювання з метою зростання і отримання доходів одночасно - політика доходів і зростання.
- e) політика доходів ефективна в придбанні активів з фіксованою нормою прибутковості. Така політика передбачає покупку акцій, облігацій, депозитних сертифікатів.

Основне завдання портфельних вкладень полягає в створенні оптимальних умов інвестування, забезпечуючи при цьому портфелю інвестицій такі інвестиційні характеристики, досягти яких неможливо при розміщенні коштів в окремо взятий об'єкт.

При веденні субсидійної діяльності інвестор (державна, інші органи) націлені на отримання прибутку (доходу), діючи при цьому в рамках прийняттого для нього ризику. У процесі формування портфеля шляхом комбінування інвестиційних активів досягається нова інвестиційна якість: забезпечується необхідний рівень доходу при заданому рівні ризику.

- ✓ Політика зростання базується на зростанні ринкової вартості активів (ресурсів), що багато в чому обумовлює обсяг прибутку підприємства і ступінь її капіталізації. Так як ризики за окремими напрямками неоднакові, то доцільно здійснювати вкладення в активи різної ліквідності, що і характеризує субсидійну політику конкретного підприємства. Тому на практиці ці два напрямки субсидійної політики застосовуються в поєднанні, формуючи політику доходів і зростання.

Спочатку аналізується зовнішня і внутрішнє середовище інвестування, формуються цілі, пріоритети і критерії інвестиційного проекту. Потім створюються варіанти субсидіювання, з яких за критерієм максимізації позитивного ефекту при мінімізації негативних наслідків вибирається

найкращий. Створюється система управління, моніторингу та оцінки результатів впроваджуваного проекту.

Таким чином, субсидійна політика - складна система, що дозволяє ефективно управляти інвестиційними ресурсами підприємства, її основна задача - чітко розподілити інвестиційні ресурси між окремими проектами і програмами підприємства, сформувати «портфель інвестицій», що складається не тільки з фінансових, а й реальних інвестицій, досягнувши при їх реалізації певних результатів і добитися ефективності кожного інвестиційного проекту.

При розробці субсидійної політики підприємства доцільно передбачити:

- ✓ Досягнення економічного, науково-технічного, екологічного і соціального ефекту розглянутих субсидій;
- ✓ Отримання підприємством прибутку на капітал;
- ✓ Ефективне розпорядження коштами на здійснення неприбуткових субсидійних проектів;
- ✓ Використання підприємством державної підтримки з метою підвищення ефективності субсидій;
- ✓ Залучення субсидій і пільгових кредитів міжнародних та іноземних організацій і банків.

Розробка інвестиційної політики передбачає: визначення довгострокових цілей підприємства, вибір найбільш перспективних і вигідних вкладень капіталу, розробку пріоритетів у розвитку підприємства, оцінку альтернативних інвестиційних проектів, розробку технологічних, маркетингових, фінансових прогнозів, оцінку наслідків реалізації інвестиційних проектів.

Інвестиційна політика виступає як частина реформування підприємства і націлена на забезпечення оптимального використання інвестиційних ресурсів, раціональне поєднання різних джерел фінансування, на досягнення позитивних інтегральних показників ефективності проекту і в цілому - на економічно доцільні напрями розвитку виробництва.

Види субсидійної політики:

Субсидійну політику підприємства класифікують в залежності від її спрямованості. З цієї точки зору, виділяють інвестиційну політику, спрямовану на:

- ✓ підвищення ефективності;
- ✓ модернізацію технологічного обладнання, технологічних процесів;
- ✓ створення нових підприємств;
- ✓ впровадження принципово нового обладнання і вихід на нові ринки збуту.

При визначенні субсидійної політики необхідно враховувати:

- ✓ фінансово-економічне становище підприємства;
- ✓ стан ринку продукції, що випускається підприємством продукції, обсяг, якість, ціна продукції;
- ✓ технологічний рівень виробництва підприємства;
- ✓ співвідношення власних і позикових коштів;
- ✓ умови фінансування на ринку капіталів;
- ✓ умови страхування і гарантій інвестицій;
- ✓ лізингові умови.

Принципи розробки субсидійної політики

- ✓ правовий принцип (правовий захист інвестицій);
- ✓ принцип незалежності і самостійності (свобода вибору інвестиційного проекту, його розробки та здійснення);
- ✓ принцип системного підходу;
- ✓ принцип ефективності (вибір такого інвестиційного проекту, який забезпечує найбільшу результативність).

Субсидійна політика підприємства характеризується виробленням поточних і перспективних напрямків інвестиційних вкладень і забезпеченням їх ефективного використання. В рамках здійснення інвестиційної політики розробляються і реалізуються інвестиційні проекти.

Для здійснення субсидійної діяльності фахівцям підприємств необхідні відповідні знання, оскільки управління інвестиціями передбачає формування інвестиційної стратегії підприємства, створення та оцінку його інвестиційного портфеля і ризиків, інвестиційної привабливості потенційних об'єктів інвестування, обґрунтування і оцінку ефективності реальних інвестиційних проектів і передбачуваних інвестицій і цінних паперів. Щоб успішно керувати цією діяльністю (в тому числі і на підприємствах), фахівець повинен добре розбиратися у всіх питаннях інвестиційного менеджменту, знати його специфіку, вміти на практиці правильно застосувати теоретичні знання для досягнення високої ефективності господарювання.

Для прийняття рішення про довгострокове вкладення капіталу необхідно мати інформацію, в тій чи іншій мірі підтверджує два основних припущення:

- ✓ Вкладені кошти повинні бути повністю відшкодовані;
- ✓ Прибуток, отриманий в результаті даної операції, повинна бути досить велика, щоб компенсувати тимчасовий відмова від використання коштів, а також ризик, що виникає в силу невизначеності кінцевого результату.

Найважливіша властивість капіталу полягає в можливості приносити прибуток його власнику.

Довгострокове вкладення капіталу або субсидіювання - Одна з форм використання такої можливості. Субсидіювання є способом реалізації обраної стратегії, що робить його складовою частиною процесу стратегічного управління.

Інвестування являє собою один з найбільш важливих аспектів діяльності будь-якої динамічно розвивається комерційної організації, керівництво якої віддає пріоритет рентабельності з позиції довгострокової, а не короткострокової перспективи.

Розділ 3

Переваги та недоліки механізму державної підтримки в умовах ринку

Обмежившись поки загальним уявленням про ринок, його структури та механізми конкуренції, звернемося до його переваг і недоліків. Крім того, коротко зупинимося на ролі держави в ринковій економіці.

До переваг ринку зазвичай відносять:

- ефективний розподіл і використання ресурсів для виробництва необхідних суспільству товарів і послуг;
- можливість успішного функціонування ринку при орієнтації на виключно обмежену інформацію: рівень цін і рівень витрат на різні ресурси;
- високий ступінь його гнучкості та адаптації до умов виробництва;
- швидке використання досягнень науки і техніки;
- свободу вибору і дій підприємців і споживачів;
- здатність до задоволення різноманітних потреб, підвищення якості продукції;
- відносно швидке відновлення порушеної рівноваги.

Основними недоліками ринку є:

- відсутність стимулів для виробництва товарів і послуг колективного та громадського призначення;
- відсутність механізму захисту навколишнього середовища від виробничої та інших видів діяльності;
- нездатність збереження невідтворюваних ресурсів;
- відсутність гарантій на працю;
- нездатність сприяти розвитку фундаментальних і прикладних досліджень в науці;
- нестабільність розвитку і схильність спадів виробництва та інфляційним процесам.

У зв'язку з наявністю проблем, вирішення яких за допомогою ринкового механізму мало ймовірно, виникає необхідність участі держави в господарській діяльності, проведення ним економічної політики, що відповідає завданням національної економіки. Виходячи з об'єктивної потреби забезпечення соціально-економічного прогресу, держава покликана виконувати наступні дві основні функції: перша - створення нормальних умов для роботи ринкового механізму; другий - доповнення ринкового механізму елементами, що забезпечують вирішення найважливіших проблем, вирішення яких за допомогою ринкових відносин здійснити неможливо.

Виконуючи вищезгадані функції, держава несе відповідальність за забезпечення антимонопольної політики, яка повинна базуватися на законодавчих актах, спрямованих на підтримку і розгортання конкуренції. У зв'язку з тим, що грошове господарство є монополією держави, воно покликане забезпечити здорове грошовий обіг.

У той же час держава, що виступає гарантом прав людини, покликане піклуватися про соціальної захищеності населення, тимчасово що зазнає економічні труднощі, а також надавати тимчасову підтримку нарощуванню інтелектуального і духовного потенціалу нації, розвитку тих сфер людської діяльності, які в повному або достатньому обсязі не можуть функціонувати на комерційній основі (оборона, соціальне страхування, наука, освіта, культура).

Для виконання даних функцій держава повинна мати у своєму розпорядженні необхідними засобами, які формуються в основному за рахунок податків. Найбільш важливою функцією держави є забезпечення умов для пом'якшення циклічного розвитку економіки, яка протягом тривалих періодів відчуває те підйоми, то спади. Держава змушена нерідко вдаватися до проведення тих чи інших заходів, які або не допускають «перегріву» економіки, або пом'якшують падіння виробництва, або виводять економіку з депресивного стану. В цілому сучасні національні економіки розвинених країн поєднують елементи ринку, плану і державного регулювання. Тому можна з упевненістю сказати, що як немає вільних ринків, так і не існує в світі нерегульованих національних

економік. Причому багато країн активно використовують прогностичні розрахунки, індикативне планування народного господарства та програмно-цільові методи регулювання розвитку окремих галузей, їх комплексів або окремих регіонів.

Висновок

Державне регулювання підприємництва є напрямом державної політики, спрямованим на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та способом, що встановлюються Конституцією та законами України. Державні органи на різних рівнях впливають на підприємницьку діяльність, тому результати її здійснення залежать від держави.

Основними принципами державної політики є створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, зокрема забезпечення системності та комплексності механізмів державного регулювання розвитку підприємництва, цілеспрямованості та адресності підтримки суб'єктів підприємництва шляхом вибору пріоритетів та концентрації ресурсів для їхньої реалізації, рівноправного доступу суб'єктів підприємництва усіх форм власності до фінансових, матеріальних, природних, інформаційних та інших ресурсів. Органи державного управління будують свої відносини з підприємцями, використовуючи податкову та фінансово-кредитну політику (включаючи встановлення ставок податків і процентів по державних кредитах, податкових пільг, цін і правил ціноутворення, цільових дотацій, валютного курсу, розмірів економічних санкцій); державне майно і систему резервів, ліцензії, концесії, лізинг, соціальні, екологічні та інші норми і нормативи; науково-технічні,

економічні та соціальні республіканські регіональні програми; договори на виконання робіт і поставок для державних потреб.

Втручання державних органів у господарську діяльність підприємців не допускається, якщо вона не зачіпає передбачених законодавством України прав державних органів щодо здійснення контролю за діяльністю підприємців. Не допускається прийняття державними органами актів, які визначають привілейоване становище суб'єктів підприємницької діяльності однією з форм власності щодо суб'єктів підприємницької діяльності інших форм власності.

Державне регулювання підприємницької діяльності поділяється на пряме та непряме. Під прямим регулюванням розуміється безпосередній вплив держави на суб'єктів господарювання шляхом дачі розпоряджень, встановлення квот, тарифів, які і необхідними для виконання. Під непрямим регулюванням варто розуміти вплив на об'єкт керування через створення певної ситуації, у результаті чого буде досягнуте таке положення керованого, котре необхідно для держави. Як непряме регулювання можна навести приклад надання дотацій якому-небудь підприємству або галузі.

Основні засоби, які використовує держава для регулювання підприємницької діяльності, є: державна реєстрація; ліцензування, патентування, квотування; сертифікація та стандартизація; регулювання цін і тарифів; податкове регулювання (надання податкових пільг); надання дотацій, компенсацій; застосування нормативів та лімітів; матеріально-технічна підтримка підприємців: інформаційне, кадрове та науково - методичне забезпечення підприємців.

Базою нормативно-правового забезпечення є законодавчі та інші нормативно-правові акти, відповідні норми цивільного, кредитно-фінансового, податкового, адміністративного, трудового та інших галузей чинного законодавства, основним з яких Господарський Кодекс України. Центральним органом, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері розвитку та підтримки підприємництва, є Державний комітет України з питань регуляторної

політики та підприємництва. Головне завдання цього органу - формування підприємницької політики, а передовсім - узагальнення практики застосування законодавства з питань підприємницької діяльності, опрацювання пропозицій, спрямованих на вдосконалення його. Крім того, комітет сприяє розвитку малого підприємництва, системи консультативної та інформаційної підтримки його і готує пропозиції щодо впровадження та вдосконалення механізмів фінансово-кредитної підтримки підприємництва та його зовнішньоекономічної діяльності, координує систему підготовки та перепідготовки кадрів тощо. В Україні створено значну кількість громадських організацій, які мають на меті сприяння підприємництву.

Держава і підприємництво вступають у відносини, в яких кожна зі сторін має значний вплив. Держава має потребу в підприємстві, оскільки ринкова система забезпечує її матеріальними ресурсами, послугами і товарами, фінансовою підтримкою державних програм і т.п.

У свою чергу, підприємництво має потребу в державі, оскільки йому необхідне законодавство, що регламентує правила економічної діяльності, її безпеки, захисту і стабільності, а також функціонування монетарної системи, стабільної економічної і соціальної інфраструктури. Підприємництво покладається на конституційний захист і державну підтримку підприємництва як основного інституту суспільства, що забезпечує одержання прибутку, зайнятість населення і підвищення його життєвого рівня.

Список використаної літератури:

1. Григорук А.А., Палюх М.С., Литвин Л.М., Літвінова Т.Д. "Основи економічної теорії".
2. Дідківська Л.І. Головка Л.С. Опорний конспект лекцій з курсу "Державне регулювання економіки". - К.: КДТЕУ. 2000.
3. Павлішенко І.Б., Босик О.В. - Львівська КА "Державне регулювання підприємства в Україні. Напрямки та результати": Науковий вісник, 2007, вип.17.1
4. Чистов С.М., Никифоров А.Є., Куценко Т.Ф. та ін. "Державне регулювання економіки": Навч. посібник / - К.: КНЕУ. 2000. - 316 с.
5. <http://um.co.ua/10/10-10/10-107559.html>
6. <http://epi.cc.ua/preimuschestva-nedostatki-ryinka-rol-23992.html>
7. http://pidruchniki.com/11850323/ekonomika/vpliv_podatkiv_subsidiy_rinkovu_rivnovagu
8. <http://pid.atwebpages.com/eksportnyie-subsidii.html>
9. <http://wto.in.ua/files/content/articles/subsidy.pdf>